

5. Саленко О. Ф., Семко Т. В., Малько М. В. Оптимізація грошових потоків на основі використання математичної моделі з елементами печіткої логіки: колективна наукова монографія. *Сучасні проблеми розвитку національної економіки і шляхи їх розв'язання*. К.: Національна академія управління, 2008. С. 405-410.
6. Хохлов М. П., Корнієнко О. С. Управління дебіторською та кредиторською заборгованістю підприємства. *Економіка і суспільство*. 2017. № 10. С. 402-407.

ГОРБУНОВА О.А., старший викладач
кафедри фінансів та банківської справи,
ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

ЧЕЛОМБИТЬКО К.О., магістр
спеціальності «Фінанси, банківська справа та страхування»,
ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

ПРАКТИКА ТА ДОСВІД ФУНКЦІОНУВАННЯ НЕДЕРЖАВНИХ ПЕНСІЙНИХ ФОНДІВ В УКРАЇНІ

Зважаючи на низький рівень пенсійних виплат для більшості громадян України, в сучасних умовах виникає необхідність формування ефективної системи недержавного пенсійного забезпечення, що базується на засадах добровільної участі громадян, роботодавців та їх об'єднань у формуванні пенсійних накопичень. Особливість державної політики у сфері розвитку недержавного пенсійного забезпечення в Україні полягає в тому, що цей напрям державної політики формується в контексті реформування пенсійної системи, а також у контексті розвитку небанківського фінансового сектору.

Теоретичні та практичні аспекти реформування пенсійного забезпечення, зокрема в частині розвитку недержавного пенсійного забезпечення, відображені у працях багатьох вітчизняних та зарубіжних науковців, серед яких: В.І. Грушко, О.П. Кириленко, О.П. Коваль, Е.М. Лібанова, А.В. Михайлов, Б.О. Надгочій, О.Й. Ткач, В.С. Толуб'як, С.І. Юрій, Н. Барр, Ф. Девіс, Г. МакТатарт, Дж. Стіпліц, Р. Хольцман та інші.

Ринок недержавних пенсійних фондів (далі – ШІФ) в Україні розвивається доволі динамічно, а їх надмірна кількість зазначається найвищою в Європі. Згідно з даними Державного реєстру фінансових установ недержавні пенсійні фонди зареєстровано у 8 регіонах України (рис. 1). Найбільша кількість недержавних пенсійних фондів зосереджена у м. Києві – 46, або 71,9% від загальної кількості зареєстрованих недержавних пенсійних фондів.

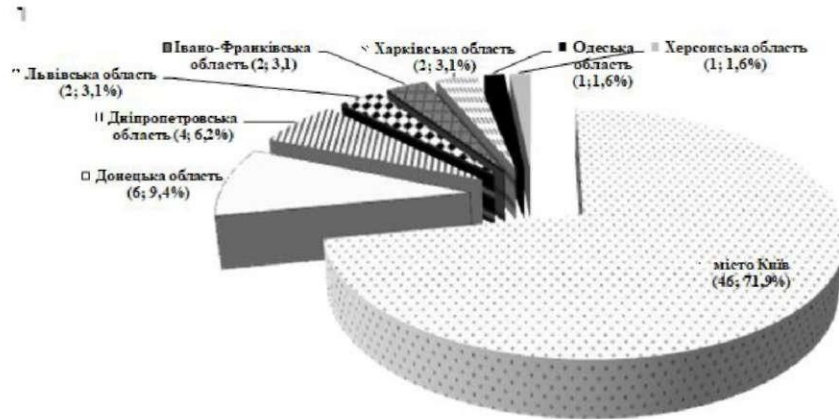

Рис. 1. Територіальний розподіл недержавних пенсійних фондів в Україні станом на 31.12.2017 р., шт.

Відповідно до вітчизняного законодавства, система недержавного пенсійного забезпечення становить третій рівень пенсійної системи країни і здійснюється недержавними пенсійними фондами, страховими компаніями зі страхування життя та банківськими установами, що мають право на відкриття пенсійних депозитних рахунків для здійснення індивідуальних пенсійних накопичень (табл. 1). Кожен із фінансових інститутів має переваги й недоліки та займає певну частку на ринку послуг недержавного пенсійного забезпечення.

Таблиця 1

Порівняльна характеристика учасників недержавного пенсійного забезпечення

Учасники НПЗ	Недержавні пенсійні фонди	Страхові компанії зі страхування життя	Банки, що пропонують пенсійні програми
Функції	Укладення пенсійних контрактів між адміністраторами пенсійних фондів та вкладниками	Укладення договорів страхування довічної пенсії, страхування ризику настання інвалідності або смерті учасника страхової пенсійної програми	Укладення договорів про відкриття пенсійних депозитних рахунків для накопичення пенсійних заощаджень у межах суми, визначеної для відшкодування коштів Фондом гарантування вкладень фізичних осіб

Джерело: складено автором на основі [1, 2].

Важливим показником, який характеризує стан розвитку ринку НПФ, є кількість вкладників фондів. Додаткова пенсія стає потенціалом підвищення рівня життя і в майбутньому значно підвищить рівень соціальної захищеності громадян. На сьогодні переважну більшість вкладників НПФ становлять фізичні особи (рис. 2).

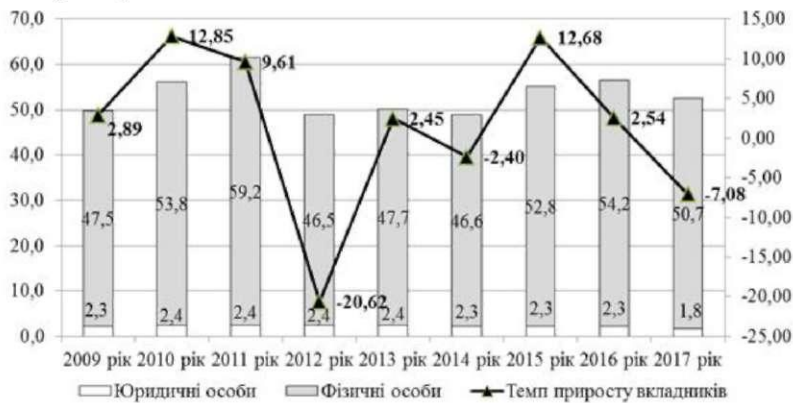

Рис. 2. Динаміка кількості темпів приросту вкладників НПФ за 2008-2017 рр.

Станом на 31.12.2017 року кількість вкладників – фізичних осіб становила 50,7 тис. осіб, або 96,6% від загальної кількості вкладників, тоді як кількість вкладників – юридичних осіб – 1,8 тис. осіб, або 3,4%.

Основні показники діяльності НПФ визначають стабільну роботу нових для суспільства фінансових інститутів, що забезпечує поступове збільшення уваги до них з боку роботодавців та населення. Проте розвиток НПФ на даному етапі розвитку економіки є недостатньо високим. Це пов'язано насамперед з недовірою населення, відсутністю пенсійної культури громадян та відсутністю мотивації в участі. На сьогодні працівнику вигідніше отримати підвищення до заробітної плати, аніж через 25-40 років – підвищену пенсію. З огляду на це, необхідно активно зацікавлювати громадян в індивідуальній участі в НПФ. Крім того, необхідно забезпечити надійність отримання учасниками недержавних пенсійних фондів додаткових виплат при досягненні ними пенсійного віку. Це сприятиме формуванню у населення відповідальності за забезпечення власних грошових надходжень після завершення трудової діяльності.

Отже, основна метою недержавного пенсійного забезпечення є надання працівникам можливості здійснювати додаткові пенсійні заощадження та одержувати більші пенсійні виплати за рахунок пенсійних накопичень від інвестиційного доходу від їх розміщення. Недержавна пенсія має стати додатковим соціальним захистом майбутніх пенсіонерів. Це дозволить збільшити співвідношення пенсійних виплат до заробітної плати працівника майже до 60%. Недержавне пенсійне забезпечення надає можливість

роботодавцям заохочувати своїх працівників за допомогою запровадження пенсійних програм і відрахування частини доходу на пенсійні рахунки працівників.

Список використаних джерел:

1. Фінанси пенсійного забезпечення: монографія / І. Я. Чудунов, О. В. Пасібова. К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2017. 247 с.
2. Пенсійне забезпечення: міжнародний досвід. URL: http://pension.kiev.ua/files/pensprovision_international_experience_feb2011_ua.pdf

ГРЕЧЕНКО Р.І.^{*}, *магістр*
кафедри обліку та оподаткування,
Таврійський державний агротехнологічний університет
імені Дмитра Моторного

**ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ
СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ
ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ**

Проблема фінансової стійкості сільськогосподарських підприємств пов'язана із раціональним використанням власних і залучених фінансових ресурсів, формуванням інструментів та побудовою методичних підходів до паропування фінансового потенціалу. Система фінансової безпеки сільськогосподарських підприємств повинна функціонувати постійно і бути спрямованою на зміцнення фінансового потенціалу, забезпечувати стабільний розвиток аграрного сектору економіки. З огляду на це необхідно розробити комплекс заходів, які створять дієвий інструмент стабільного фінансового потенціалу сільськогосподарських підприємств та їх економічного зростання в цілому.

Загальні проблеми формування фінансового потенціалу виробничих структур достатньо інформативно опрацювали відомі вітчизняні науковці, як Г.В. Корпійчук, Р.О. Толпежніков, Г. В. Кучер та ін.

Фінансовий потенціал є важливим складником загального потенціалу підприємства, адже, саме цей його складник відображає стан та обсяг як власних (наявних), так і позичених (залучених) фінансових ресурсів, які необхідні для його нормального безперервного функціонування, а також для формування конкурентних стратегій розвитку своєї діяльності в майбутньому [1, с. 44].

На процес формування й ефективного використання фінансового потенціалу підприємства впливають зміни, що відбуваються в економічному середовищі,

^{*} Науковий керівник – Трусова Н.В., д.е.н., професор, професор кафедри фінансів та банківської справи, Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного.